

Forsøg med Sorter af tidligmodne Spisekartofler. 1933—37.

Ved Edv. Christiansen.

315. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Nærværende Beretning omhandler Forsøg med tidlige Sorter af Spisekartofler dyrket dels paa Friland og dels i Bænk under Glas. Tillige er foretaget en Sammenligning mellem sunde og virussyge LæggeknoLde. Og i sidste Afsnit omtales forskellige Forspiringsmetoder, Forsøg med Sorten Goldperle.

Talmaterialet er opgjort og sammenstillet af Assistent *Aksel Henriksen*, og Beretningen er udarbejdet af Forstander *Edv. Christiansen*.

Forstanderne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Forsøgenes Formaal har været at sammenligne Dyrkningsværdien af ældre og nyere tidligmodne Sorter af Spisekartofler. Ved Bedømmelse af Sorternes Værdi til tidlig Brug er særlig taget Hensyn til Ydeevne og Brugsværdi ved tidlig Optagning. Der er derimod lagt mindre Vægt paa Ydeevnen ved Modenhed i Overensstemmelse med, at langt den største Part af de tidlige Kartoffler tages op og anvendes, forinden de har naaet fuld Udvikling.

Ved Værdsættelsen af de prøvede Sorters Dyrkningsværdi vil det da være naturligt, at der særlig tages Hensyn til Tidlighed, Ydeevne og Kvalitet ved tidlig Optagning.

Tidlighed og Ydeevne lader sig nogenlunde let bestemme ved flere Optagningstider i Løbet af Vækstperioden. Ligeledes kan Knoldenes Glathed, Form og Fasthed samt Hudens Tilbøjelighed til at flosse knyttes til talmæssige Udtryk.

Derimod falder det noget vanskeligere at bestemme Smagens Godhed, hvilket meget tydeligt har afspejlet sig gennem

de Smagsbedømmelser, der er foretaget dels paa Forsøgsstationerne og dels paa en Husholdningsskole. Meningerne er divergerende, snart staar de gule og snart de hvidkødede i Spidsen. Det Spørgsmaal maa derfor staa hen som uløst. Nogle foretrækker faste, andre mere meledede og løse Kartoffler, og eftersom det er det ene eller andet, der bliver foretrukket, bliver snart de gule, snart de hvide Kartoffler betegnede som de bedste og mest velsmagende.

Dyrkning af tidlige Kartoffler har en ret stor økonomisk Betydning, fordi det drejer sig om en stor Produktion, der tillige er fordelt paa et meget stort Antal Dyrkere, Landmænd, Havebrugere og Køkkengartnere.

Og desuden dyrkes tidlige Kartoffler i saa at sige enhver privat Have. Rundt om i Byernes Havekolonier føres hvert Aar en ivrig Kappelstrid om, hvem der har de første og største nye Kartoffler.

I de senere Aar har Dyrkningen af tidlige Kartoffler faaet en forøget Betydning derigennem, at Indførslen fra det sydlige Udland er standset. Derved er den fra gammel Tid kendte Dyrkningsmaade, Drivning i varm og kold Drivbænk, begyndt at blive aktuel igen, ligesom der ogsaa flere Steder forsøgsvis dyrkes tidlige Kartoffler baade i Varm- og Koldhuse.

Udelukkelsen af de nye Kartoffler Syd fra har ogsaa virket ansporende paa Frilandsdyrkningen, idet særlig de meget tidlige Kartoffler opnaar en noget højere Pris, end Tilfældet var tidligere.

Derfor bliver der nu, blandt Kartoffeldyrkere, lagt megen Vægt paa Forspiring og Jordens Tilberedning, saaledes at Produktet kan komme paa Markedet tidligst muligt og nyde Gavn af de Prisbegunstigelser, som Indførselsforbudet har fremkaldt.

Tilført Københavns Grønttorv.

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Kartofler nye hkg.	8872	7478	48200	15531	26162	47034	13174
Øre pr. kg	45	60	16	35	28	27	65
Kartofler drevne hkg. .	7	9	15	86	68	81	153
Øre pr. kg.	157	143	137	118	140	163	157
Danmarks Indførsel af							
Kartofler hkg.	92726	62025	20710	1174	223	78	49

Hosstaaende Tal, der er hentet fra Aarbog for Gartnere,

giver et Overblik over Tilførslen af nye Kartoffler til Københavns Grønttorv i Aarene 1930—36, samt Danmarks Indførsel af Kartoffler fra 1930—36. I Aar med normal Kartoffelavl her i Landet er Hovedparten af de indførte Kartoffler fremkommet i Sommerhalvaaret og har været, hvad der sædvanligvis benævnes nye Kartoffler. De er for Størstedelen indførte fra Spanien og Italien eller disse Landes Middelhavskolonier.

Sammenholdes Tallene for Tilførsel af nye Kartoffler (Tilførslen i Sommerhalvaaret) til Grønttorvet med Indførslen, fremgaar det tydeligt, at der har været en voldsom Stigning i Produktionen af nye Kartoffler, baade frilands og drevne, i Aarene 1932—36, og i det samme Tidsrum har Tilførslen udefra praktisk talt været helt indstillet.

I 1932 var Tilførslen af nye Kartoffler saaledes 48200 hkg mod 7478 Aaret forud. Den voldsomme Stigning indvirkede ogsaa stærkt paa Priserne, der dalede fra 60—16 Øre pr. kg.

Fremdrivning af nye Kartoffler ved Anvendelse af baade Glas og kunstig Varme vil dog næppe faa nogen større Betydning, da Afrøderne bliver ret smaa, og Priserne derfor uforholdsmæssig høje. Mere Mulighed for nogen Fremgang synes derimod Drivning i Koldhus og Bænke at have, her kan Varen fremstilles til en mere overkommelig Pris.

Forsøgenes Anlæg.

I Forsøgene har deltaget 10 Sorter:

1) Epicure, 2) Webbs tidlige, 3) Ninetyfold, 4) Dunnotar Castle, 5) Early Prolific, 6) Sharpes Express, 7) Sydens Dronning, 8) Duke of York, 9) Goldperle, 10) Allerfrüheste Gelbe.

De førstnævnte 5 Sorter er hvidkødede, medens Sharpes Express og Sydens Dronning er hvidgule, og de tre sidste i Rækkefølgen er gule til stærkgule.

2 af Sorterne, Webbs tidlige og Goldperle, har deltaget i en lignende Forsøgsserie i Aarene 1926—29, se 240. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur, og var de to bedste tidlige Sorter. Webbs tidlige stod i Spidsen blandt de hvidkødede, og Goldperle var den mest ydende af de tidlige gulkødede Sorter.

Af nævnte Grunde er de indgaaet i Forsøgene og tjener

som Forbindelsesled mellem nærværende og forrige Forsøgs-serie med tidlige Sorter.

De øvrige Sorter er udvalgt blandt de mest lovende mellem det store Antal af tidlige Sorter, der til Stadighed er under Dyrkning i mindre Observationsforsøg ved Spangsbjerg og Tylstrup.

Forinden Sorterne indgik i Forsøgene, er de rendyrkede ved Tylstrup saaledes, at de var nogenlunde ens stillede og paa det nærmeste rensset for Bladrullesyge.

Læggematerialet er hvert Aar leveret fra Tylstrup Forsøgsstation til samtlige Forsøgssteder. Knoldene blev forinden Lægningen forspiret ca. 3 Uger i Drivbænke og havde ved Lægningen kraftige, grønne Spirer. Lægningen er som Regel foretaget efter Spade. Med Undtagelse af et enkelt Aar ved Hornum, hvor Kartofflerne blev lagt i Marts, er Lægningen iøvrigt foretaget omkring 15. April i vel bearbejdet Jord.

Der er anvendt 12 Fællesparceller à 10 m², Afstanden mellem Blokkene og Rækkerne var 33×60 cm.

Optagningen er foretaget ad 3 Gange, tidlig, middeltidlig og naar Toppen var visnet og Væksten afsluttet.

Optagningstiderne maatte nødvendigvis rette sig noget efter baade Stedets Beliggenhed og Aarets Vejrlig, men i Gennemsnit af alle Aarene er første Optagning faldet d. 3. Juli, anden Optagning d. 23. Juli og sidste Optagning d. 6. September.

Forsøgene paa de enkelte Stationer.

Hornum har forholdsvis let sandmuldet Jord og Spangsbjerg noget sværere og dybere Muldrag, men det maa dog nærmest karakteriseres som sandmuldet Jord.

Begge Forsøgssteder har et barskt, blæsende Klima, men gode Læplantninger, der yder Kulturerne den fornødne Beskyttelse mod Blæsten.

Ved Virum, Lyngby, er Forsøgene udførte paa lermuldet Jord, og Klimaet er her mindre barskt og blæsende end paa de to andre Forsøgsstationer. Forsøgene er saaledes udførte under tre ret forskellige Klima- og Jordbundsforhold. Ved Hornum har Forfrugten været henholdsvis Byg i første og sidste Aar og i de to mellemliggende Aar Kaalroer. Ved Spangsbjerg var Forfrugterne følgende: Agurker, Rødbeder,

Agurker og sidste Aar Hvede og ved Virum Selleri det første og tidlige Haveærter i de tre sidste Aar.

De anvendte Gødningsmængder har varieret meget fra Sted til Sted efter Jordens Gødningskraft og Forfrugtens Art. Ved Spangsbjerg og Virum er udelukkende anvendt Kunstgødning, og det samme gælder Hornum med Undtagelse af 1933, hvor der blev gødet med Staldgødning og Ajle.

Af Kvælstofgødning er sædvanlig anvendt 4—600 kg, af Superfosfat og Kali fra 2—300 kg pr. ha.

Omkring Midten af Juli Maaned er Forsøgene sprøjtet med 1—2 pCt. Bordeauxvædske, een Sprøjtning har som Regel været tilstrækkelig til at holde Toppen fri for Skimmel. Ved de to første Optagninger har der praktisk talt ikke været noget Angreb at spore, hverken paa Blade eller Knolde, og kun i meget vaade Eftersomre har der været lidt ved sidste Optagning, men det har været uden praktisk Betydning.

Det er yderst sjældent, Vejrforholdene er saa ugunstige, at tidlige Kartoffler slaar helt eller delvis fejl. I de forløbne fire Forsøgsaar har Afgrøderne vel vekslet en Del i Størrelse fra Aar til Aar, men ingen af Forsøgsafgrøderne er mislykkedes.

Naar et Aar giver særlig store og et andet Aar smaa Afgrøder, maa det, hvis der ikke kan efterspores andre Aarsager, skyldes Vejrforholdene i Vækstperioden.

Ved Hornum gjorde sen Nattefrost en Del Fortræd i 1935, da Toppen blev svedet 2 Gange, nemlig 1. Maj og anden Gang saa sent som 15. Maj, hvilket forhalede Knoldenes Udvikling en Del, og Optagningen er rykket nogle Dage tilbage i Forhold til de foregaaende Aar.

Tørke i Forsommeren har i enkelte Aar hæmmet Udviklingen en Del, særlig var det Tilfældet i 1934 ved Virum. Sammenholdes Udbyttetallene fra alle tre Stationer, ses det i de Forsøg, hvor Optagningerne falder omtrent paa samme Tid, at Udbyttet ved de enkelte Stationer varierer mindst ved første Optagning og noget mere ved anden og mest ved sidste Optagning. Gennemgaaende er der høstet de største Afgrøder ved Spangsbjerg, lidt mindre ved Hornum og de mindste ved Virum, naar tredje Optagning lægges til Grund for Afgrødens Størrelse.

Maales Afgrødens Størrelse derimod efter Udbyttet ved før-

ste Optagning, staar Hornum lavest, hvilket i det væsentlige maa skyldes, at Klimaet her er noget koldere end paa de to andre Stationer.

I Tabellerne 1, 2 og 3 gives en detailleret Oversigt over Afgrødernes Størrelse i de enkelte Aar. De anførte Afgrødetal er Udbytte af brugelige Knolde, hvorfra de smaa og uudviklede samt grebete og syge Knolde er fradraget. Derimod er Læggekoldene ikke trukket fra Udbyttetallene.

Tabellerne omfatter tre Afsnit — første, anden og tredje Optagning samt Gennemsnitstal for alle fire Aar og et Forholdstal for Udbyttets Størrelse ved hver af Optagningerne.

Da saa langt den overvejende Del af de tidlige Kartoffler optages og anvendes i Tiden mellem St. Hans og August, knytter den største Interesse sig til Udbyttetallene fra de to første Optagninger.

Efter August begynder senere Sorter som Juli og King Edward m. fl. at komme frem paa Markedet, og de egentlige tidlige Sorters Sæson er dermed forbi.

Efter Skallens og Kødets Farve er Sorterne inddelt i tre Grupper, nemlig hvide, hvidgule og gule, og dernæst er de under hver Gruppe opførte i Rækkefølge efter Udbytte ved første Optagning, Gennemsnit af alle Forsøg.

Epicure har ved første Optagning givet det største Udbytte i Gennemsnit og ligger lidt højere end den gammelkendte, meget dyrkede Sort Webbs tidlige. Der vil dog næppe blive Tale om at ombytte disse to Sorter, idet Epicure er meget knudret og ujævn, og tillige er Knoldenes Hud ikke klar og hvid, men har en svag rødlig Tone, der let giver dem et urent og overgemt Udseende.

De øvrige hvidkødede Sorter kan næppe paaregnes at faa praktisk Betydning, da alle staar kendeligt tilbage for Webbs i Udbytte, og et af de Krav, der først og fremmest maa stilles til de hvide Sorter, er, at de maa være udpræget tidlige, saadan at de tildels kan være optagne og afsatte, forinden de gule Sorter kommer paa Markedet.

I Gruppen hvidgule findes kun to meget kendte Sorter, Sharpes Express og Sydens Dronning. Begge Sorter er meget dyrkede, særlig gælder det sidstnævnte, der avles i meget stor Udstrækning.

Tabel 1. Forsøgene ved Hornum 1932—35.

Sortens Navn	Udbytte ialt med Fradrag af smaa Knolde under 3 cm og syge Knolde i hkg pr. ha																	
	Første Optagning						Anden Optagning					Sidste Optagning						
	1932 ^{4/7}	1933 ^{30/6}	1934 ^{27/6}	1935 ^{9/7}	Gns. 1932 —35	Forholdstal f. Udbytte	1932 ^{19/7}	1933 ^{17/7}	1934 ^{18/7}	1935 ^{27/7}	Gns. 1932 —35	Forholdstal f. Udbytte	1932 ^{8/8}	1933 ^{6/8}	1934 ^{3/9}	1935 ^{7/9}	Gns. 1932 —35	Forholdstal f. Udbytte
Epicure.....	114.8	102.4	96.3	106.0	104.9	99	220.2	202.2	166.2	200.5	197.3	106	305.9	276.9	220.0	245.6	262.1	99
Webbs tidlige.....	108.4	132.1	85.0	96.9	105.6	100	197.1	199.7	158.6	191.2	186.7	100	330.6	262.8	213.9	248.0	263.8	100
Ninetyfold.....	75.0	90.5	40.6	58.4	66.1	63	180.3	177.1	144.1	189.2	172.7	93	354.6	323.1	207.2	226.2	277.8	105
Dunnotar Castle.....	91.5	75.1	42.4	79.1	72.0	68	230.1	162.5	134.3	178.3	176.3	94	348.8	291.5	217.2	244.0	275.4	104
Early Prolific.....	57.3	34.2	35.9	45.9	43.3	41	155.3	67.9	115.3	131.1	117.4	63	350.7	242.7	191.9	207.8	248.3	94
Sharpes Express.....	52.5	49.5	38.6	41.0	45.4	43	153.8	110.8	123.0	133.1	130.2	70	277.7	246.0	216.9	215.4	239.0	91
Sydens Dronning.....	55.9	43.1	28.3	33.3	40.2	38	157.3	107.4	91.7	131.3	122.0	65	300.2	271.9	217.9	227.7	254.4	96
Duke of York.....	90.9	94.7	51.4	98.0	83.8	79	161.6	179.4	113.8	181.2	159.0	85	266.0	218.0	168.6	249.1	225.4	85
Goldperle.....	81.8	85.3	41.8	79.1	72.0	68	169.9	154.2	114.6	121.5	140.1	75	266.0	217.8	156.6	242.9	220.8	84
Allerfrüheste Gelbe.....	83.7	72.4	45.5	69.9	67.7	64	185.6	189.0	135.7	185.6	174.0	93	371.3	244.0	232.5	276.7	281.1	107

Tabel 2. Forsøgene ved Spangsbjerg 1932—35.

Sortens Navn	Udbytte ialt med Fradrag af smaa Knolde under 3 cm og syge Knolde i hkg pr. ha																	
	Første Optagning						Anden Optagning					Sidste Optagning						
	1932 20/7	1933 19/6- 26/6	1934 27/6	1935 9/7	Gns. 1932 —35	Forholdstal f. Udbytte	1932 11/8	1933 15/7- 21/7	1934 18/7	1935 21/7	Gns. 1932 —35	Forholdstal f. Udbytte	1932 17/9	1933 9/9	1934 17/8	1935 11/9	Gns. 1932 —35	Forholdstal f. Udbytte
Epicure	311.1	159.2	138.1	133.4	185.5	102	409.4	348.0	207.7	244.3	302.4	94	375.3	395.3	252.6	238.0	315.4	93
Webbs tidlige	302.0	166.4	127.4	132.5	182.1	100	417.1	354.2	246.7	272.1	322.5	100	405.3	370.5	306.3	274.7	339.3	100
Ninetyfold	304.0	145.6	122.3	121.5	173.4	95	463.1	322.5	238.9	252.8	319.3	99	456.0	423.1	318.8	264.5	365.6	108
Dunnotar Castle	253.1	101.4	98.2	112.8	141.4	78	423.1	302.5	254.5	250.5	307.7	95	395.6	380.8	347.1	280.5	351.0	103
Early Prolific	218.0	83.3	76.0	58.5	109.0	60	374.4	255.8	174.8	182.2	246.8	77	415.8	320.8	244.8	196.5	294.5	87
Sharpes Express	230.2	120.8	76.6	74.9	125.6	69	336.2	317.8	181.1	216.7	262.9	82	351.5	411.4	257.8	233.0	313.4	92
Sydens Dronning	200.2	96.7	82.3	60.5	109.0	60	310.0	310.8	181.1	205.0	251.7	78	344.2	390.5	281.8	240.3	314.2	93
Duke of York	256.0	153.1	111.0	124.2	161.1	88	385.1	313.1	206.7	226.0	282.7	88	371.1	385.5	279.6	248.5	321.2	95
Goldperle	229.3	120.0	108.5	123.5	145.3	80	367.3	256.4	194.0	220.3	259.5	80	336.0	339.4	251.1	228.8	288.8	85
Allerfrüheste Gelbe	298.9	106.7	101.5	77.8	146.2	80	437.6	320.0	227.7	256.7	310.5	96	446.0	432.2	384.8	268.7	332.9	113

Tabel 3. Forsøgene ved Virum 1932—35.

Sortens Navn	Udbytte ialt med Fradrag af smaa Knolde under 3 cm og syge Knolde i hkg pr. ha																	
	Første Optagning						Anden Optagning						Sidste Optagning					
	1932 5/7	1933 5/7	1934 25/6- 27/6	1935 5.9/7	Gns. 1932 —35	Forholdstal f. Udbytte	1932 29/7	1933 24/7	1934 21/7- 24/7	1935 24/7	Gns. 1932 —35	Forholdstal f. Udbytte	1932 8/8	1933 21/8	1934 25/8	1935 17/10	Gns. 1932 —35	Forholdstal f. Udbytte
Epicure.....	104.1	147.3	102.0	137.0	122.6	113	203.4	275.4	150.0	294.3	230.8	100	187.2	271.0	176.6	361.3	249.0	99
Webbs tidlige	82.9	159.9	96.6	93.1	108.1	100	222.3	283.1	144.1	278.0	231.9	100	238.4	272.5	201.2	293.7	251.5	100
Ninetyfold	75.2	115.7	90.1	115.4	99.1	92	211.5	279.4	171.8	295.1	239.5	103	250.9	317.5	185.4	337.5	272.8	108
Dunnotar Castle	93.7	130.8	91.2	119.1	108.7	101	244.2	277.7	182.5	271.8	244.1	105	255.8	314.4	158.1	301.9	257.5	102
Early Prolific	52.6	73.2	53.0	94.2	68.3	63	215.5	224.3	141.3	219.6	200.1	86	287.0	270.2	156.6	291.5	251.3	100
Sharpes Express	86.7	112.3	89.3	126.7	103.8	96	224.7	232.2	153.1	248.4	214.6	93	225.9	279.7	166.7	302.3	243.6	97
Sydens Dronning	76.8	105.2	95.1	69.7	86.7	80	201.6	241.1	159.8	238.5	210.3	91	249.6	272.8	200.1	269.1	247.9	99
Duke of York	67.6	132.6	100.0	119.2	104.9	97	178.4	264.8	143.0	252.4	209.7	90	170.6	264.6	145.7	250.8	207.9	83
Goldperle	67.8	125.7	75.1	110.1	94.7	88	183.7	254.2	130.3	244.6	203.2	88	141.9	228.0	146.6	261.4	194.5	77
Allerfrüheste Gelbe.....	71.5	98.9	79.6	78.7	82.2	76	238.0	274.8	157.7	243.3	228.5	99	300.6	337.7	217.0	338.7	298.5	119

Disse to Sorter ligner hinanden meget baade i Vækst, Blomsterfarve og Knoldenes Beskaffenhed, men kan dog næppe være samme Sort, bl. a. viser Udbyttetallene, at Sharpes Express ved første og anden Optagning har været lidt tidligere end Sydens Dronning, og den ligger ved alle Stationerne med lidt højere Udbytte.

Og omvendt har Sydens Dronning ved sidste Optagning givet lidt større Udbytte end Sharpes Express. Stilles Udbyttet af de to hvidgule Sorter i Relation til de gule ses, at de ved Hornum og Spangsbjerg ved tidlig Optagning ligger væsentlig lavere end disse, medens de ved Virum staar omtrent lige med de gulkødede Sorter.

Nederst paa Tabellerne er opført de tre gulkødede Sorter Duke of York, Goldperle og Allerfrüheste Gelbe. De to førstnævnte er velkendte og meget dyrkede, begge har smukke, glatte og velformede Knolde. Allerfrüheste Gelbe er derimod dybøjet og ujævn og vil næppe faa nogen videre Anvendelse som Salgskartoffel.

I saa godt som alle Forsøgene har Duke of York givet det største Udbytte ved første Optagning af samtlige gule og hvidgule Sorter, og næsthøjest staar Goldperle.

Forsøgene viser, at de gulkødede Sorter ved meget tidlig Optagning er de hvidgule overlegne i Udbytte.

Ved anden Optagning er Forskellen paa Sorterne mindre fremtrædende, men Duke of York staar ogsaa her i Spidsen, medens Sharpes Express, Sydens Dronning og Goldperle har givet omtrent samme Udbytte.

Der er i den Forbindelse set bort fra Allerfrüheste Gelbe, der ved de to sidste Optagninger ligger væsentlig højere, men som allerede nævnt faar den Sort næppe nogen Betydning som Markedskartoffel.

I Tabel 4 er givet en samlet Oversigt over Udbyttet i Gennemsnit af alle Aar og Forsøg.

I Tabellens fire Talkolonner er opført følgende Tal:

Udbytte i alt, smaa Knolde under 3 cm, dernæst anvendelige Knolde og endelig et Forholdstal for Udbytte af brugeligt Produkt.

Tabellen er ligesom de foregaaende delt i tre Afsnit, første, anden og tredje Optagning, kun ved den sidste Optagning er opført syge Knolde, da der ved de to tidligere Optagninger ikke har været saadanne af nogen Betydning.

Tabel 4. Oversigt over Udbytte af Kartoffelsorter.
hkg pr. ha.

Gennemsnit af alle Forsøg.

Sortens Navn	Første Optagning ² / ₇				Anden Optagning ²⁵ / ₇				Sidste Optagning ⁶ / ₉				Læggeknoide	
	Knoide ialt	Smaa Knoide under 3 cm	Knoide Netto	Forholdstal for Nettoudbytte	Knoide ialt	Smaa Knoide under 3 cm	Knoide Netto	Forholdstal for Nettoudbytte	Knoide ialt	Smaa Knoide under 3 cm	Syge Knoide	Knoide Netto		Forholdstal for Nettoudbytte
<i>Hvide:</i>														
Epicure.....	181.0	43.3	137.7	104	285.6	42.1	243.5	99	316.3	37.8	3.0	275.5	97	32.4
Webbs tidlige	170.8	38.9	131.9	100	283.6	36.5	247.1	100	321.1	29.0	7.3	284.8	100	32.0
Ninetyfold	163.0	50.1	112.9	86	289.4	45.6	243.8	99	347.3	38.6	3.3	305.4	107	29.6
Dunnotar Castle.....	147.7	40.3	107.4	81	281.6	38.9	242.7	98	329.8	33.5	1.7	294.6	103	32.4
Early Prolific	128.1	54.6	73.5	56	245.7	57.6	188.1	76	315.3	48.5	2.1	264.7	93	28.6
<i>Hvidgule:</i>														
Sharpes Express	142.3	50.7	91.6	69	250.7	48.1	202.6	82	304.4	36.7	2.3	265.4	93	31.0
Sydens Dronning	126.4	47.5	78.9	60	241.8	47.1	194.7	79	310.0	35.5	2.3	272.2	96	31.4
<i>Gule:</i>														
Duke of York	156.1	39.5	116.6	88	256.6	39.5	217.1	88	285.7	30.4	3.8	251.5	88	29.8
Goldperle	143.9	39.9	104.0	79	242.2	41.3	200.9	81	268.7	29.7	4.3	234.7	82	27.7
Allerfrüheste Gelbe	141.5	42.8	98.7	75	277.4	39.7	237.7	96	356.2j	35.4	—	320.8	113	29.1

Mest modtagelig for Angreb af Skimmel har Webbs tidlige været og mindst Allerfrüheste Gelbe.

For at faa et samlet Overblik over de prøvede Sorters Form, Farve og andre Egenskaber er disse Karaktertræk stillet sammen paa et Skema.

Tillige er her søgt at give en Fremstilling af Hudens Beskaffenhed ved tidlig Optagning; nogle Sorter flosser lettere end andre. Flosser Huden meget, faar Kartofflerne let et snavset og overgemt Udseende og bliver ogsaa hurtigere bløde og visne, end hvis Overhuden ikke bliver noget videre beskadiget ved Opgravning og den paafølgende Sortering.

Der er, som Tallene viser, ikke nogen særlig stor Forskel paa de enkelte Sorter i den Henseende, men de to tidlige gule Sorter Duke of York og Goldperle har noget stærkere Hud end de øvrige, hvilket muligvis kun er et Udtryk for, at de er tidligere udviklede end de øvrige. Ved Opgravningen var det ogsaa tydeligt at se, at de var blankere og mindst beskadiget.

Et andet vigtigt Forhold er Skurvangreb paa Knoldene. At dømme efter Karaktertallene for Skurvangrebene, der er givet gennem alle Aarene, synes der ikke at være nogen iøjnefaldende Forskel paa Sorterne i den Henseende.

Karaktertallene skal forstaas saaledes, at 0 = helt fri for Pletter og 10 = saa mange og store Skurvpletter, at Kartofflerne var uegnede som Handelsvare.

Gaar man Detailtallene for de enkelte Aar igennem, ses, at Vejrliget øver en meget stærk Indflydelse paa Angrebets Styrke. Tørre varme Aar giver som oftest de stærkeste Angreb.

Dernæst spiller Jordens Kalkindhold og Porøsitet en stor Rolle, saaledes at jo højere Reaktion, desto stærkere Angreb.

Ved Hornum og Virum har Angrebene været stærkere end ved Spangsbjerg overensstemmende med, at Reaktionstillene ved Spangsbjerg ligger noget lavere end ved de to andre Stationer.

For at faa et Overblik over Knoldstørrelse hos de enkelte Sorter er hele Knoldmassen ved hver Optagning sorteret i 3 Størrelser, Knolde over 6 cm, mellem 6—3 cm og smaa uanvendelige under 3 cm Tværmaal.

Ved første Optagning var Forskellen paa de enkelte Sorter, som naturligt er, størst, men fraregnet en enkelt smaaknoldet Sort, Early Prolific, er Variationen paa Knoldenes Størrelse ikke særlig stor eller iøjnefaldende.

Tabel 5. Oplysninger om Knoldens Form og Udseende samt Skurvangreb.

	Kø- dets Far- ve	Knoldens Form	Spirehullernes Dybde	Hudens Farve	Hudens Flosning (Skørhed) 1. Optagning		Karakter for Skurv 0—10 Gennemsnit			
					Spangs- bjerg	Virum	Hornum	Spangsbjerg	Virum	Alle Steder
Epicure	hvid	rund, lidt kantet	stærk-m. stærk	hvidgul undert. lidt rød.	mid.-stærk	middel	5—4—5	7—8	6	
Webbs tidlige.....	»	rund-oval	stærk	hvid-lysgul	middel	svag-mid.	5—6	3	6	5
Ninetyfold	»	oval-rundoval, lidt flad	middel	hvid-lysgul	mid.-stærk	svag-mid.	6	2	5	4
Dunnotar Castle ..	»	rund-oval, flad	svag-middel	hvidgul	middel	svag-mid.	3—4	1—2	5	3
Early Prolific	»	rund-rundagtig, flad	middel-svag	hvidgul-lysgul	middel	svag	4	2	5—6	4
Sharpes Express ..	hvid- gul	lang oval - nyreformet	svag	lysgul	middel	svag-mid.	3—4	1—2	5	3
Sydens Dronning ..	»	lang oval, flad eller nyre- formet	svag	lysgul	middel	svag-mid.	4	2	5	4
Duke of York	gul	oval - oval-fladrund	svag-middel	gul	svag	svag	6	3	6—7	5
Goldperle	»	oval eller oval-fladrund	svag	gul	ingen-svag	svag	5	3	6—7	5
Allerfrüheste Gelbe.	»	rund, noget kantet	stærk	lysgul	svag-mid.	svag	6	4	7	6

Tabel 6. Procent-Mængde af forskellige Knoldstørrelser og Knoldvægt.

Gennemsnit af alle Forsøg.

	Første Optagning						Anden Optagning						Sidste Optagning					
	Knol- de ialt hkg pr. ha	pCt. Knolde Størrelse			Vægt af 100 Knolde		Knol- de ialt hkg pr. ha	pCt. Knolde Størrelse			Vægt af 100 Knolde		Knol- de ialt ¹⁾ hkg pr. ha	pCt. Knolde Størrelse			Vægt af 100 Knolde	
		over 6 cm	3-6 cm	un- der 3 cm	Stør- relse over 3 cm kg	alle Knol- de kg		over 6 cm	3-6 cm	un- der 3 cm	Stør- relse over 3 cm kg	• alle Knol- de kg		over 6 cm	3-6 cm	un- der 3 cm	Stør- relse over 3 cm kg	alle Knol- de kg
Epicure	181.0	2	74	24	4.5	2.8	285.6	8	77	15	6.2	4.1	313.8	12	76	12	6.6	4.5
Webbs tidlige	170.8	2	75	23	4.2	2.7	283.6	11	76	13	6.5	4.3	313.8	14	77	9	7.1	5.2
Ninetyfold	163.0	1	68	31	4.0	2.3	289.4	8	76	16	5.3	3.8	344.0	12	77	11	6.6	4.6
Dunnotar Castle	147.7	2	71	27	3.9	2.4	281.6	11	75	14	6.1	4.0	328.1	15	75	10	6.9	4.9
Early Prolific	128.1	—	57	43	3.2	1.8	245.7	3	74	23	4.9	3.0	313.2	8	77	15	5.3	4.0
Sharpes Express	142.3	1	63	36	3.6	2.2	250.7	7	74	19	5.3	3.6	302.1	7	81	12	6.0	4.3
Sydens Dronning	126.4	1	61	38	3.5	2.0	241.8	6	74	20	5.2	3.4	307.7	9	79	12	6.2	4.5
Duke of York	156.1	2	73	25	4.0	2.6	256.6	9	76	15	6.0	4.0	281.9	10	80	10	6.5	4.7
Goldperle	143.9	2	70	28	4.0	2.6	242.2	9	74	17	5.9	4.0	264.4	11	78	11	6.5	4.7
Allerfrüheste Gelbe	141.5	—	70	30	3.6	2.2	277.4	6	80	14	5.9	4.0	356.2	14	76	10	6.8	5.0

¹⁾ syge ikke medregnet.

Ved første Optagning har Epicure, Webbs tidlige og Duke of York det største Procentantal brugelige Knolde, lidt lavere ligger Goldperle og Dunnotar Castle.

Sorteringstallene viser endvidere, at langt den største Tilvækst er foregaaet i Tiden mellem første og anden Optagning. Antallet af Knolde over 6 cm er i det Tidsrum gennemgaaende steget til det firedobbelte.

Sammenholdes de tilsvarende Tal for anden og tredie Optagning, ses det, at Stigningen er væsentlig mindre. Antallet af store Knolde er gennemgaaende kun fordoblet en halv Gang. Sharpes Express har endda haft meget nær det samme Procentantal af store Knolde ved de to sidste Optagninger.

Endvidere fremgaar af Tallene, at Antallet af smaa uanvendelige Knolde ved anden og tredie Optagning er tilnærmelsesvis det samme, og at disse to Tal kun svinger lidt fra Sort til Sort.

Sammenligning mellem sunde og virussyge Læggeknoide.

Da der endnu Landet over anvendes mange Læggekartofler, der er mer eller mindre angrebet af Virussygdomme, blev der sideløbende med Sortsforsøget anlagt et Forsøg til Belysning af den Udbyttenedgang, som virussygt Læggemateriale kan medføre.

Sundt Læggemateriale fra Tylstrup Forsøgsstation blev i 3 Aar fremavlet ved Virum, hvor Kartofflerne som bekendt hurtigt bliver befængt med Virussygdomme.

Derefter blev Virumfremavlen lagt ved samtlige tre Stationer Side om Side med sundt Materiale fra Tylstrup.

Resultaterne fra det sammenlignende Forsøg mellem sundt og sygt Læggemateriale findes i Tabel 7. Som det fremgaar af Tallene for de to Optagninger af henholdsvis Tylstrup og Virum-Kartoflerne, er der en ret stor Forskel paa de enkelte Sorters Modtagelighed for Virussyge.

F. Eks. er Dunnotar Castle og Duke of York gaaet stærkt tilbage i Udbytte, ved første Optagning henholdsvis 74 og 58 pCt. Bedst har Epicure, Webbs tidlige og Goldperle klaret sig, men ogsaa her er Nedgangen stor.

Ved den tidlige Optagning har Tylstrup-Kartoflerne i Gennemsnit for alle 10 Sorter givet omtrent dobbelt saa stort et

Tabel 7. Udbytte af Kartoffelsorter efter Læggeknoide, avlet paa Tylstrup og ved Virum.

Sortens Navn	Tidlig Optagning ca. $\frac{9}{7}$ Gns. Hornum og Virum 1935						Optagning ved Modning Gns. Hornum, Spangshjerg og Virum 1935					
	Udbytte ialt hkg pr. ha.		Merudbytte for Læggeknoide fra	Forholdstal for Udbytte		Udbytte ialt hkg pr. ha.		Merudbytte for Læggeknoide fra	Forholdstal for Udbytte			
	Tylstrup	Virum		Tylstrup	Virum	Tylstrup	Virum		Tylstrup	Virum		
			Læggeknoide fra					Læggeknoide fra			Læggeknoide fra	Læggeknoide fra
Epicure	152.5	109.7	42.8	100	72	317.1	276.9	40.2	100	87		
Webbs tidlige	126.3	90.1	36.2	100	72	294.5	236.5	58.0	100	80		
Ninetyfold	127.7	69.2	58.5	100	54	311.1	227.3	83.8	100	73		
Dunnotar Castle	127.4	33.6	93.8	100	26	254.4	167.7	86.7	100	66		
Early Prolific	113.5	55.7	57.8	100	49	272.7	238.8	33.9	100	88		
Sharpes Express	126.4	78.4	48.0	100	62	282.1	230.6	51.5	100	82		
Sydens Dronning	90.4	58.4	32.0	100	65	280.8	237.0	43.3	100	85		
Duke of York	136.2	57.8	78.4	100	42	274.8	139.3	135.5	100	51		
Goldperle	124.6	95.9	28.7	100	77	267.7	215.0	52.7	100	80		
Allerfrüheste Gelbe	104.7	64.7	40.0	100	62	320.5	260.7	59.8	100	81		
Gennemsnit	123.0	71.4	51.6	100	58	287.5	223.0	64.5	100	78		
Hornum	118.6	62.5	56.1	100	53	266.9	224.5	42.4	100	84		
Spangshjerg	127.3	80.2	47.1	100	63	284.9	227.7	57.2	100	80		
Virum	127.3	80.2	47.1	100	63	310.6	216.7	93.9	100	70		

Udbytte som Kartofflerne fra Virum, men med stor Forskel mellem Sorterne.

Optaget ved Modenhed var Forskellen en Del mindre, de sunde Læggeknoide gav ca. 22 pCt. større Udbytte end de Virussyge, men ogsaa her var Forskellen paa Sorterne stor.

Forsøgene her viser, at det er af allerstørste Betydning, at der anvendes sundt Læggemateriale og da særligt, hvor det drejer sig om Sorter, der tages tidligt op. De virussyge Blokke vokser i den første Tid af Vækstperioden langsomt og trægt til, hvad der har til Følge, at Afgrøden ved tidlig Optagning bliver meget lille med et stort Antal smaa værdiløse Kartoffler.

Endvidere viste det sig, at ingen af de i Forsøgene prøvede Sorter gav et tilfredsstillende Udbytte, naar Læggeknoide blev avlet ved Virum.

I øvrigt henvises der til tidligere udførte Forsøg med sunde

og syge Læggekartofler, som er omtalt i Beretning Nr. 302 og Meddelelse Nr. 258 fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plante-kultur. Resultaterne fra disse Forsøg stemmer overens med de her anførte og peger alle i Retning af det betimelige i, at der bliver iværksat mere rationel Fremavl af Læggekartofler.

Mange af de Producenter, der hvert Aar avler store Par-tier af tidlige Kartoffler, har som Regel ikke særlig gode Betin-gelser for at avle sunde Læggekartofler.

Dyrkerne savner ofte baade Jord og Tid til at gennem-føre Markkontrollen. For dem vil det være af stor Betydning, om der kunde købes sundt og kontrolleret Materiale fra sær-lige Avlscentraler. Og der er næppe Tvivl om, at baade Frem-avlere og dem, der dyrker tidlige Kartoffler til Salg, vil være godt tjent med en saadan Organisering af Kartoffeldyrkningen.

Beskrivelse af de prøvede Sorter.

Den her fremsatte korte Beskrivelse af de ti Sorter, som har deltaget i Forsøgene, støtter sig til de Optegnelser, der er foretaget dels under Vækstperioden og dels under Optagningen.

Endvidere er der et enkelt Aar ved Spangsbjerg gjort No-titser og Iagttagelser over Spirernes, »Lyskimenes«, Form, Vækst, Farve og Behaaring. Da Lyskimene hos mange Sorter er ret karakteristiske, kan disse Iagttagelser være til nogen Støtte i saadanne Tilfælde, hvor to Sorters Vækst og Knoldfarve fal-der saa nær sammen, at de vanskeligt kan skelnes fra hinan-den. Ganske vist er det ret smaa Forskelligheder, der øjnes paa Lyskimene, men til Gengæld plejer de at være stabile og derfor et godt Hjælpemiddel ved Identificering af nærstaaende Sorter.

Med Undtagelse af to Sorter, Webbs tidlige og Sydens Dronning, der ikke findes omtalt i den forhaandenværende fremmede Literatur, er de øvrige sammenholdt med disse Be-skrivelser, og saavidt det kan skønnes, er de anførte Sorts-navne rigtige og svarer godt hertil. Efter de foreliggende Op-lysninger er ingen af de 10 Sorter modstandsdygtige mod Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*).

Epicure (Clark), Magnum bonum × Early Regent:

Lyskimene grønne med rødviolet Basis og Spids og be-

klædte med et tæt Lag korte Dunhaar. Middelkraftig, bladrig og noget udbredt Vækst. Bladene ret store, grønne til mørk-grønne. Stænglerne tykke og stærkt furede, grønne med brunlige Striber. Blomsterne er hvide, middelstore og sidder i korte, tæt-blomstrende Stande.

Knoldene noget uens i Størrelse, ofte knudrede. Formen rundagtig med dybe Øjne. Skallen oftest med svag rosa eller rødlig Tone, hvorved Kartoflerne faar et uklart og noget smudsig Udseende. Kødets Farve er hvid. I kogt Tilstand er Kvaliteten omtrent som Webbs tidlige. Ved tidlig Optagning er Knoldene ret faste og noget fedtede, senere hen oftest mere løse og melede.

Den er meget tidlig og giver et stort Udbytte, har ved baade første og anden Optagning gennemgaaende ligget lidt over Webbs tidlige, men staar tilbage for denne som Handelsvare, dels grundet paa den lidt farvestænkede Skal, men især, fordi Knoldene er meget dybøjede og noget knudrede.

Webbs tidlige er en meget dyrket og gammelkendt Sort, hvis Oprindelse det ikke har været muligt at efterspore, hverken i nyere eller ældre Litteratur. Den er beskrevet i 240. Beretning om Forsøg med tidlige og middeltidlige Spisekartofler.

Lyskimene er grønne og beklædte med korte Dunhaar, næsten helt ud til Spidsen, der som oftest er svagt brunlig.

Væksten kraftig og tæt med store, lysegrønne Blade. Blomsterne er hvide, middelstore og samlede i kortstilkede Blomsterstande. Blomstringen varer kun nogle faa Dage, og mange Blomster falder af allerede i Knopstadiet. Knoldene rundagtige, noget ujævne, ofte af en noget sammentrykt Form (bredere end høj) med lidt dybtsiddende Øjne. Hudens og Kødets Farve er hvid.

Ved tidlig Optagning oftest fast og noget fedtet, senere løs og noget melet med Tilbøjelighed til at koge ud.

Giver et stort Udbytte ved tidlig Optagning og er en af de bedste hvidkødede Sorter til tidlig Brug.

Ninetyfold (Clark) Elephant \times Victoria: Lyskimene kraftige, stærk rødviolette og dunhaarede ved Grunden, medens den øvrige Del er næsten glat.

Kraftig til middelkraftig Vækst med brede, matgrønne til graagrønne Blade. Stænglerne tykke, stærkt furede og næsten helt grønne.

Blomsterne er hvide i tætte store Stande. Knoldene og Kødet er lidt mere farvet end hos de to foregaaende (svag hvidgul).

Formen er oval, ofte lidt fladtrykt og med middelstore Spirehuller. Knoldene er faste og ikke særlig tilbøjelige til at koge ud. Ved tidlig Optagning har Sorten i alle Forsøgene ligget kendeligt under Webbs tidlige og faar derfor næppe nogen Betydning som Salgskartoffel.

Dunnotar Castle (Sutton), Ninetyfold \times Red Kidney: Lyskimene tykke, rødviolette og meget tæt dunhaarede ved Grunden og med lange spredte Haar paa den øvrige Del.

Tæt og noget udbredt Vækst, middelstore Blade, stærkt farvede og brunligt anløbne Stængler.

Blomsterne er store og af en smuk, klar lyslilla Farve, enkelte hvidstribede.

Knoldene er runde til rundagtige og næsten glatte og som foregaaende svagt hvidgule, faste og forholdsvis lidt melede, men med for ringe Ydeevne ved tidlig Optagning.

Early Prolific: Oprindelse ukendt, en Sort af samme Navn er omtalt i »Die Kartoffel und ihre Kultur«, udkommen 1875; det antages at være en tidlig Spisekartoffel med ret stor Udbredelse, men da der i nævnte Værk savnes nærmere Beskrivelse med Hensyn til Blomsterfarve o. l., kan det ikke med Sikkerhed fastslaaes, om det er samme Sort som den, der har været i Forsøgene under Navnet Early Prolific.

Lyskimenes Fod er graagrøn til violet og meget tæt besat med korte bløde Haar, medens den øvrige Del er grøn og spredt haaret.

Væksten er kraftig, opret med forholdsvis store, brede Blade. Stænglerne grønne til svagt brunlige og dybt furede.

Blomsterne er hvide, ofte stærkt bølgede i Kanten. Blomsterstanden stor og bæres op over Løvet paa kraftige, tykke Stilke. Knoldene er rundagtige og undertiden lidt fladtrykte, næsten glatte.

Skal og Kød er svagt hvidgult. Faste og smukke Knolde med ringe Tilbøjelighed til at koge ud.

Ved tidlig og middeltidlig Optagning er Ydeevnen for lille, Sorten faar næppe nogen Betydning i Erhvervsøjemed, da den baade ved tidlig og middeltidlig Optagning har givet et meget lille Udbytte.

Sharpes Express (Ch. Sharpe): Mørke, graagrønne til dybgrønne, svagt dunede Lyskim. Væksten kraftig og noget udbredt med middelstore, mørkgrønne Blade. Stænglerne svagt furede og grønne, Blomsterne rødlig lilla med lyse Spidser, fremkommer kun i meget ringe Antal og falder hurtigt.

Knoldene glatte og hvidgule af Farve, langagtige og ovale, undertiden lidt krummede og bliver da nyreformede.

Kødet fast og hvidgult, koger ikke ud. Sorten har ved første Optagning, i Gennemsnit af alle Forsøg, givet noget mindre Udbytte end de stærkere gulkødede Sorter, Duke of York og Goldperle. Giver en smuk og tiltalende Handelsvare og er en god Sort til tidlig og middeltidlig Brug.

Sydens Dronning: Oprindelse er ukendt. Antagelig sammen med en Del andre Sorter indført til Samsø, hvor den nu dyrkes i stor Udstrækning og hvorfra den i Aarenes Løb har vundet Udbredelse.

Da der ikke foreligger noget om, at den er tiltrukket her i Landet, maa det anses for mest sandsynligt, at det er en fremmed Sort, hvis oprindelige Navn er gaaet tabt i Tidens Løb.

Lyskimene mørkgrønne og svagt rødtribede, ved Grunden tæt dunhaaret. Kraftig opret Vækst med middelstor Bladfyldte. Bladene lysgrønne, nærmest smalle og jævnlig noget indadbøjede. Stænglerne ranke, grønne og næsten glatte.

Skal og Kød lysegult. Formen langagtig, noget fladtrykt og næsten glat. En Del Knolde nyreformede. Ligner i meget høj Grad Sharpes Express i Udseende. Er ved Kogning passende fast og koger som Regel ikke ud. Giver ligesom foregaaende en smuk og god Salgskartoffel.

Duke of York (Sim), Early Primrose × King Kidney: Sorten gaar tillige under Navnene Eerstling og Erstling.

Lyskimene er mørkgrønne med lidt violet Tone og meget langhaarede. Væksten middelkraftig, noget aaben og udbredt. Bladfarven grøn til lysgrøn.

Stænglerne næsten helt grønne og kun svagt furede. Blomsterne er hvide og samlede i rigtblomstrende Stande, men falder meget hurtigt.

Knoldene er langagtige, noget fladtrykte og glatte, saavel Hudens som Kødet's Farve er gul. Ved Kogning fast og ofte lidt melet. Det er en fortrinlig Sort, der giver en smuk Han-

delsvare, og tillige har den i Forsøgene givet det største Udbytte af alle gulkødede Sorter ved første Optagning.

Goldperle (Richter) nedstammer fra en Krydsning mellem to ikke navngivne Frøplanter.

Lyskimene er lysgrønne til grønne, ved Grunden graafil-tet og beklædt med et Lag lange Haar næsten helt ud til Spid-sen. Noget aaben og spinkel Vækst med middelstore og ret smalle grønne Blade. Stænglerne spinkle, undertiden ganske svagt brunstribede.

Blomsterne sidder paa lave Stilke og er hvide til hvidgule, de fleste falder af i Knopstadiet.

Knoldene er ovale til rundagtige og svagt fladtrykte, Kø-dets og Hudens Farve er gul til stærk gul, Huden er fast, og selv paa et ret tidligt Stadium flosser den kun lidt.

Det er en god fast Kartoffel, der ikke er tilbøjelig til at koge ud. Det er en god Sort baade til Drivning og tidlig Brug paa Friland.

Allerfrüheste Gelbe (Bøhm), Industrie × Frøplante 155/06: De fleste af Bøhms Sorter nedstammer fra Krydsninger af forannævnte Frøplante. Det gælder saaledes Sorten Weltraud.

Lyskimene er fremtrædende lysgrønne, lidt mørkere ud mod Spidsen og næsten uden Haarbeklædning, men derimod ofte forsynede med smaa lyse Hudpunkter.

Væksten er kraftig, tæt og noget udbredt med lysgrønt til svagt graagrønt Løv. Blomsterne hvide og sidder samlede i rigtblomstrende Stande, der for det meste hæves op over Løvet paa stive Stilke.

Knoldenes Hud og Kød er gult til lysgult, de er runde, noget kantede og med meget dybe Øjne. Ved første Optagning staar Sorten i brugelige Knolde lidt tilbage for Duke of York og Goldperle, hvorimod den ved anden og særlig sidste Optagning har givet et stort Udbytte, tillige er den meget modstandsdygtig mod Skimmel.

Da den i Forhold til de øvrige prøvede gulkødede Sorter har meget dybe Øjne og noget knudrede Knolde, vil den næppe faa Betydning som Salgskartoffel.

Dyrkning af tidlige Kartoffelsorter under Glas.

For mange Aar tilbage i Tiden, da Samfærdselsmidlerne var saa langsomt gaaende, at Indførsel af tidlige Grøntsager

hertil fra Sydeuropa var næsten umulig, havde Drivning af tidlige Kartofler og flere andre Grøntsager en ikke ringe Betydning for Gartnerne.

Særlig fandtes der i de gamle Herregaardshaver, efter Dattidens Forhold, ret store Anlæg af Drivbænke og Varmhuse beregnede til Fremdrivning af Grøntsager og Frugt. Nu for Tiden har de mange Indskrænkninger i Samhandelen mellem Landene bevirket, at flere tildels upaaagtede Kulturer er ved at vende tilbage igen. Det gælder saaledes Dyrkning af tidlige Kartofler under Glas.

I Aarene fra 1933—37 er der ved Spangsbjerg og 1936 ved Virum foretaget Dyrkningsforsøg med følgende 6 tidlige Sorter i Drivbænke: Webbs tidlige, Goldperle, Sharpes Express, Sydens Dronning, Askebladet og Hammersmith. De to sidstnævnte Sorter, der ikke har været med i Frilandsforsøgene, er taget med, fordi de, særlig for Aar tilbage, har været meget benyttede til Drivning.

Der blev prøvet følgende to Dyrkningsmaader: halvvarm og kold Bænk. Forsøgenes Opgaver har saaledes været dobbelte, dels at undersøge Forskellen i Tidlighed og Ydeevne paa halvvarm og kold Bænk, og dels at prøve de forannævnte Sorters Dyrkningsværdi ved Kultur under Glas.

I Forsøgene er anvendt 10 Vinduer (Parceller) af hver Sort, 5 halvvarme og 5 kolde. De halvvarme Bænke er udgravet til 60 cm Dybde og paaført et Lag varm Hestegødning, der efter 2—3 Dages Forløb blev dækket med et ca. 20 cm tykt Jordlag. Baade de kolde og halvvarme Bænke blev lagt an samtidig, ca. 30. Marts. Læggeknoldene til Forsøgene blev pottet og sat paa Undervarme omkring 1. Marts. Ved Udplantningen paa Bedene havde Planterne et kraftigt udviklet Rodnet samt Skud med 3—5 Løvblade. I hvert Vindue blev sat 25 Planter med 30×25 cm Afstand.

Efterhaanden som Kartoflerne voksede til, blev de hyppet let et Par Gange, og for at undgaa Svidning af Toppen blev Karmene hævet, og sluttelig blev der paasat dobbelte Karme for at hindre Toppen i at presses op mod Glasset.

De gennem den første Del af Vækstperioden foretagne Maalinger af Jordtemperaturen viste, at Bedene med Undervarme i de første 3 Uger var 2—3° C. varmere end dem uden Un-

dervarme. Om Natten og ved indtrædende Frost eller Snevejr blev alle Vinduer dækket til med Halmmaatter.

Tabel 8. Kartoffelsorter til Drivning.

Gennemsnit Spangsbjerg 1933—37 og Virum 1936.

		Aarligt Udbytte kg pr. 10 m ² (5 Vinduer)			Forholdstal for salgbare Knolde	Vægt af 100 salg- bare Knolde	Fordeling af Udbytte ialt i Høstperioden		
		Salgbare Knolde	Meget smaa	Ialt Knolde			for ²¹ / ₅	²¹ / ₅ - ²¹ / ₅	efter ²¹ / ₅
Webbs tidlige	halvv. Bænk...	17.2	2.7	19.9	100	3.16	4.7	10.0	5.2
	kold Bænk...	19.6	2.4	22.0	100	3.47	2.3	10.8	8.9
	Gennemsnit ...	18.4	2.6	21.0	100	3.32	3.5	10.4	7.1
Goldperle	halvv. Bænk...	16.6	2.8	19.4	97	3.20	3.9	10.1	5.4
	kold Bænk...	17.9	2.7	20.6	91	3.17	2.7	9.9	8.0
	Gennemsnit ...	17.3	2.7	20.0	94	3.19	3.3	10.0	6.7
Sharpes Express	halvv. Bænk...	15.5	2.3	17.8	90	3.09	3.6	9.2	5.0
	kold Bænk...	16.6	2.6	19.2	85	3.03	2.6	9.5	7.1
	Gennemsnit ...	16.1	2.4	18.5	88	3.06	3.1	9.4	6.0
Sydens Dronning	halvv. Bænk...	13.4	2.0	15.4	78	2.85	2.5	8.1	4.8
	kold Bænk...	15.3	2.4	17.7	78	2.86	2.0	8.2	7.5
	Gennemsnit ...	14.4	2.2	16.6	78	2.86	2.3	8.2	6.2
Askebladet	halvv. Bænk...	10.1	2.6	12.7	59	2.38	1.9	6.4	4.4
	kold Bænk...	11.5	2.7	14.7	59	2.56	0.7	5.4	8.1
	Gennemsnit ...	10.8	2.7	13.5	59	2.47	1.3	5.9	6.3
Hammersmith	halvv. Bænk...	7.7	2.4	10.1	45	2.26	1.4	4.4	4.3
	kold Bænk...	8.5	2.1	10.6	43	2.46	0.7	3.6	6.3
	Gennemsnit ...	8.1	2.3	10.4	44	2.36	1.1	4.0	5.3

I Tabel 8 er givet en detailleret Oversigt over Udbyttets Størrelse og Tidlighed. Udbyttet er beregnet pr. 10 m², hvilket meget nær svarer til 5 Vinduers Flademaal.

Høstningen er foretaget paa den Maade, at der er pillet

brugelige Knolde fra hver enkelt Blok 2 Gange med ca. 10 Dages Mellemlum, og dernæst er Kartoflerne gravet op ca. 10 Dage efter sidste Pilning. Ved hver Høstning blev Knoldene delt i 2 Størrelser, brugelige og meget smaa uanvendelige Knolde.

Paa Tabellen er opført Udbyttet fra henholdsvis halvvarm og kold Bænk. Naar Udbyttet er størst paa de kolde Bede, skyldes det i Hovedsagen, at Tilvæksten, særlig i den sidste Del af Vækstperioden, var stærkest i de kolde Bede. Og det større Udbytte fremkommer derfor særlig i Tidsrummet fra sidste Pilning til Opgravningen. De 3 Kolonner i Tabellens højre Side viser da ogsaa tydeligt og med sikre Tal, at de halvvarme Bænke har givet det største Udbytte ved første Høstning.

Tabel 9. Dato for Lægge- og Optagningstider.

Aar	Sat til Forspiring		Lagt eller udplantet		Optagningstider					
	Sp.	Vi.	Sp.	Vi.	første		anden		tredje	
					Sp.	Vi.	Sp.	Vi.	Sp.	Vi.
1929	19/3	14/3	13/5	14/6	15/7	16/7	31/7	31/7	23/8	21/8
1930	23/3	19/3	2/5*	16/4*	24/7	30/6	9/8	15/7	22/8	18/8
1931	25/3	23/3	7/6*	7/5	1/7	25/6	25/7	21/7	11/9	14/8
1932	21/3	18/3	27/4	15/3*	16/6	22/6	20/7	9/7	31/8	5/9
1933	28/3	25/3	26/4	22/4*	16/6	1/7	8/7	17/7	9/8	17/8
1934	6/3	12/3	18/4	20/4	12/6	13/6	4/7	28/6	3/8	7/9
1935	14/3	22/3	30/4	23/4	9/7	12/7	31/7	26/7	11/9	19/8
1936	26/3	26/3	24/4*	28/4	1/7	30/6	15/7	27/7	4/9	20/8
Gds.	21/3	20/3	30/4	26/4	30/6	30/6	22/7	18/7	26/8	24/8

* Enkelte Aar er de i Potter forspirede Knolde udplantet ca. 10 Dage senere.

Eftersom Vejret har været mere eller mindre køligt i Forarsmaanederne, er Høsttiden faldet noget tidligere eller senere fra Aar til Aar.

Første Optagning eller Pilning er foretaget i Tiden mellem 8.—28. Maj og saavidt muligt samtidig i begge Forsøgsled. I 1933 og 1936 er Høstningen dog begyndt 4 Dage senere i de kolde Bænke, fordi Knoldene var for smaa til, at de kunde tages samtidig med dem i de halvvarme Bænke.

Af de prøvede Sorter har Webbs tidlige, Goldperle og Sharps Express givet det største Udbytte og omtrent det samme Kvantum i første Periode.

Sydens Dronning ligger noget lavere i Udbytte, og Askebladet og Hammersmith har kun givet meget smaa Afgrøder baade absolut og i første Periode. Da gulkødede Kartoffler almindeligvis baade er lettest at sælge og koster mest, maa de anses for at være de værdifuldeste til Dyrkning under Glas, selv om den hvidkødede Webbs tidlige giver lidt tidligere og større Udbytte.

Forspiring.

Det er en gammel kendt og almindelig benyttet Fremgangsmaade at forspire særlig de tidlige Sorter for at fremskynde Udviklingen af Knoldene. Og langt den største Del af de tidlige Kartoffler, som lægges med Salg og tidlig Høst for Øje, bliver forspirede. Forspiring er nu saa almindelig anerkendt og gennemprøvet, at den ogsaa i stor Udstrækning anvendes ved Dyrkning af Industri- og Vinterspisekartofler, idet Forspiring her sædvanlig øger Afgrøden saa meget, at Merudbyttet er i Stand til at dække de større Omkostninger, som er forbunden med Lægning af forspirede Kartoffler.

For de tidlige Sorters Vedkommende tager Forspiringen udelukkende Sigte paa at afkorte Vækstperioden det mest mulige, medens Avlens Størrelse ved Modenhed er underordnet. Spørgsmaalet bliver derfor i Hovedsagen at finde den Forspiringsmetode, der fremmer Knoldudviklingen det mest mulige.

Ved Spangsbjerg og Virum er der gennem en Periode paa 8 Aar foretaget nogle Forspiringsforsøg med Sorten Goldperle. Forsøgene har omfattet følgende Spørgsmaal: a) Ingen Forspiring: Knoldene blev, kort før Lægningen fandt Sted, optaget af Overvintringskulerne og havde da som Regel kun ganske smaa og unge Spirer. b) Knoldene blev forspirede ca. en Maaned, fra omkring 21. Marts til Lægningen fandt Sted. Spiringen foretoges i Drivbænke, hvor Kartofflerne enten har været anbragt i et Lag i smaa Kasser med Topenden opad eller ogsaa sat paa samme Maade direkte paa Bedet. Vinduerne dækkedes om Natten i Frostvejr med Maatter og blev forøvrigt passet med Fugtighed og Luftning, naar det tiltrængtes. Ved Lægningen havde Knoldene faste, kraftige, tildels grønne Spirer. Svagt spirede Knolde blev frasorteret. c) Forspiring i ca. 7 cm store Urtepotter. Knoldene blev lagt enkeltvis i Bunden af en Urtepotte af forannævnte Størrelse og dæk-

ket med et porøst Jordlag og derefter anbragt under lignende Vilkaar som anført under b.

Knoldene udviklede et kraftigt Rodnet, der helt fyldte Potten, og Toppen naaede oftest en Højde af 15—20 cm. Fra en Uge til 10 Dage forinden Udplantningen blev de afhærdet ved stærk Luftning og til sidst ved helt at fjerne Vinduerne. Ved Anvendelse af den Metode maa iagttages, at Kartofflerne ikke bliver staaende saa længe i Potterne, at Rødderne danner en haard, nøgleformet Klump (bliver pottbundne), da de i saa Fald har svært ved at tage fat og danne nye Rødder efter Udplantningen.

Endvidere er i 3 sidste Aar taget et Led mere med i Forsøgene, hvor Knoldene ligesom i b. blev sat til Forspiring i Bænk, men med den Forskel, at de blev dækket med et 4—5 cm tykt Jordlag. Ved Udplantningen havde Knoldene i dette Hold et Net af korte, buskede Trævlerødder og begyndende grønne Bladskud. Forinden Udplantningen blev Bedene gennemvandede saaledes, at Knoldene lettere kunde skilles fra hverandre, og hver enkelt beholdt største Delen af sit Rodnet. Udplantningen blev foretaget med Planteske.

Forsøgene blev anlagt med 12 Fællesparceller og tre Optagningstider. I Gennemsnit af alle Aar er første Optagning falden den 30. Juni, anden Optagning den 20. Juli og sidste Optagning den 25. August.

Kartoflerne blev lagt eller udplantet med 66×33 cm Afstand. I enkelte Aar, med koldt Vejr og Udsigt til Nattefrost, er Udplantningen af de pottede Kartoffler udskudt i indtil 10 Dage for at undgaa, at Toppen blev sveden bort af Nattefrost.

I Tabel 10 viser Udbyttet ved de 3 benyttede Optagningstider Udbyttet i alt og af brugelige Knolde, hvortil er medregnet Knolde over 3 cm.

Den største økonomiske Interesse knytter sig til Tiden omkring første Optagning, hvor Kartofflerne er dyre og lette at sælge. De ikke forspirede Knolde har ved første Optagning, naar Avlen regnes i kg pr. m², givet ca. 0.4 kg brugeligt Produkt.

Forspiring i Kasser har givet ca. 0.6 kg pr. m², medens Forspiring i Urtepotter gav ca. 1.0 kg pr. m² af brugelige Knolde. Endvidere henvises til Tabellens nederste Afsnit.

Gennemsnit af 4 Aars Forsøg, hvori indgik Forspiring i

Bænk dækket med Jord, der viser, at den Forspiringsmetode ikke har øget Udbyttet i nævneværdig Grad. Forskellen i Udbyttets Størrelse i disse to Spørgsmaal er saa lille, at det lige saa godt kan skyldes Tilfældigheder.

Tabel 10. Vægtudbytte af Knolde.

Spangsbjerg og Virum 1929—36.

Forsøgssted	hkg Knolde pr. ha. Gns.								
	1. Optagning			2. Optagning			3. Optagning		
	I alt	over 3 cm	Forh.tal for Knolde over 3 cm	I alt	over 3 cm	Forh.tal for Knolde over 3 cm	I alt	over 3 cm	Forh.tal for Knolde over 3 cm
Ingen Forspiring.									
Sp.	55.3	35.1	100	213.1	172.5	100	326.1	293.6	100
Vi.	66.0	42.1	100	163.2	129.3	100	236.6	192.2	100
Gns.	60.7	38.6	100	188.2	151.2	100	281.4	242.9	100
Forspiret i Kasser eller Drivbænk.									
Sp.	88.5	57.4	164	244.1	201.2	117	326.5	289.6	99
Vi.	107.1	71.4	170	192.6	157.3	121	226.7	179.4	93
Gns.	97.8	64.4	167	218.4	179.3	119	276.6	234.5	97
Forspiret i Urtepotter.									
Sp.	120.9	101.4	289	209.4	191.1	111	251.4	232.3	79
Vi.	116.9	93.0	221	178.2	153.6	118	189.9	152.2	79
Gns.	118.9	97.2	255	193.8	172.3	114	220.7	192.5	79
Forspiringsmaade Spangsbjerg og Virum 1934—36.									
Ingen	38.1	23.2	100	159.2	122.0	100	252.3	216.2	100
I Kasser eller Drivbænk	86.1	59.6	257	187.3	150.4	123	242.3	202.6	94
I Urtepotter	90.1	75.9	327	139.3	124.2	102	143.2	119.3	55
I Drivbænk i Jord	75.8	61.2	264	144.0	125.4	103	160.3	134.4	62

Ved anden Optagning er Forskellen paa Forsøgsleddenes

Tabel 11. Udbyttet fordelt i Sortering efter Knoldstørrelse.
 Gennemsnit 1929—36.

Forsøgssted		hkg pr. ha										syge
		1. Optagn. ^{30/6}			2. Optagn. ^{19-22/7}			3. Optagn. ^{24-26/8}				
		store over 6 cm	middel 3—6 cm*	smaa under 3 cm	store over 6 cm	middel 3—6 cm	smaa under 3 cm	store over 6 cm	middel 3—6 cm	smaa under 3 cm		
Ingen Forspiring.												
Sp.	0.3	34.8	20.2	1.1	171.4	40.6	17.9	275.7	32.5	—		
Vi.	4.7	37.4	23.9	37.6	92.2	33.4	82.6	109.6	27.3	17.1		
Gns.	2.5	36.1	22.1	19.4	131.8	37.0	50.2	192.7	29.9	8.6		
Forspiret i Kasser eller Drivbænk.												
Sp.	0.5	56.9	31.1	1.8	199.9	42.9	19.8	269.8	36.9	—		
Vi.	8.0	63.4	35.7	40.0	117.8	35.3	71.1	108.3	29.3	18.0		
Gns.	4.3	60.1	33.4	20.7	158.6	39.1	45.4	189.1	33.1	9.0		
Forspiret i Urtepotter.												
Sp.	2.2	99.2	19.5	16.7	174.4	18.3	29.0	203.8	18.6	—		
Vi.	20.8	72.2	23.9	53.2	100.4	24.6	69.8	82.4	20.4	17.3		
Gns.	11.5	85.7	21.7	34.9	137.4	21.5	49.4	143.1	19.5	8.7		
pCt. af Vægtudbyttet.												
Ingen Forspiring.												
Sp.	1	63	36	1	80	19	5	85	10			
Vi.	7	57	36	23	57	20	38	50	12			
Gns.	4	60	36	10	70	20	18	71	11			
Forspiret i Kasser eller Drivbænk.												
Sp.	1	64	35	—	82	18	6	83	11			
Vi.	8	59	33	21	61	18	34	52	14			
Gns.	4	62	34	9	73	18	17	71	12			
Forspiret i Urtepotter.												
Sp.	2	82	16	8	83	9	12	81	7			
Vi.	18	62	20	30	56	14	40	48	12			
Gns.	10	72	18	18	71	11	23	68	9			

* Ved Spangsbjerg 3—7 cm.

Udbytte væsentlig mindre, og Tilvæksten har været størst i de uspirede Parceller. Ved Vækstens Slutning gav de uspirede og forspirede i Kasser omtrent samme Udbytte, medens Pottekar- toflerne laa væsentlig lavere. Forklaringen paa, at de pottede Kartoffler ved Modenhed giver mindre, maa være den, at de ikke naar at faa Rodnettet spredt saa vidt omkring i Jorden, idet Trævlerødderne ikke naar at vokse ud af den sammen- filtrede Rodklump, der danner sig under Pottestadiet. Toppens Vækst er ogsaa lavere, og den modnes og visner ca. 14 Dage tidligere end hos de øvrige Kartoffler.

Tabel 12. Vægt af 100 Knolde kg.

Gennemsnit 1929—36.

Forsøgssted	1. Optagning		2. Optagning		3. Optagning	
	Udbytte I alt	Knolde over 3 cm	Udbytte I alt	Knolde over 3 cm	Udbytte I alt	Knolde over 3 cm
Ingen Forspiring.						
Sp.	2.0	3.5	4.1	5.4	6.4	7.8
Vi.	1.7	2.9	3.1	4.4	4.8	6.4
Gns.	1.9	3.2	3.6	4.9	5.6	7.1
Forspiret i Kasser eller Drivbænk.						
Sp.	2.1	3.9	4.3	5.8	6.2	7.9
Vi.	1.8	2.9	3.2	4.0	4.3	5.9
Gns.	2.0	3.4	3.8	4.9	5.3	6.9
Forspiret i Urtepotter.						
Sp.	3.7	5.2	6.2	8.3	8.3	10.4
Vi.	2.6	3.9	3.7	5.2	4.8	6.4
Gns.	3.2	4.6	5.0	6.8	6.6	8.4

Ved første Optagning er Kartofflerne i Reglen meget til- højelige til at flosse, hvorved baade Handelsværdi og Holdbar- hed forringes, og desto mindre udvoksede Knoldene er, desto mere tyndhudede og ømfindlige er de. I Overensstemmelse hermed viste det sig ogsaa i Forsøgene, at de uspirede Par- celler ved første Optagning gav langt den daarligste Handels-

vare, noget bedre var de almindelig forspirede, medens »Pottekartoflerne« var langt mere faste i Huden, og de er baade som Følge deraf og paa Grund af de større Knolde en betydelig bedre Handelsvare.

Forspiringsforsøgene viser, at Væksten kan fremskyndes meget ved en passende lang Forbehandling af Knoldene forinden Lægningen, og at det i alle Tilfælde vil være lønsomt i hvert Fald at forspire Kartofflerne til tidlig Brug i Drivbænke eller under andre tilsvarende Forhold med passende Varme og Lys.

Endvidere vil det, særlig paa Lokalteter med gode Vækstforhold, hvor Faren for Nattefrost i sidste Del af April og Begyndelsen af Maj ikke er overhængende, være fordelagtigt at anvende den mere omstændelige Forspiring i Potter. Metoden har tillige den Fordel, at Afgrøden kan være rømmet saa tidligt, at der let bagefter kan tages f. Eks. en Blomkaalskultur.

Endelig kan de pottede Kartoffler godt udplantes noget tættere, ca. 50×30 cm, da Toppen bliver ret lille og lav, derved vil Avlen af Knolde pr. Arealenhed forøges en Del. Paa let muldet Jord, og særlig hvis der kan vandes, vil det som Regel betale sig at pille en Gang forinden Opgravningen.

Oversigt.

Ingen af de prøvede Sorter er modstandsdygtige mod Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*).

Epicure og Webbs tidlige har i Forsøgene været de øvrige hvidkødede meget overlegne i Tidlighed. Ved første Optagning har Epicure givet lidt større Udbytte end Webbs tidlige, men dens Knolde er meget uregelmæssige, ofte knudrede, hvorfor Webbs tidlige fremdeles maa anses for at være den bedste af de prøvede hvidkødede Sorter til allertidligste Brug saavel paa Friland som til Dyrkning under Glas.

Ninetyfold, Dunnotar Castle og Early Prolific har ret pæne og velformede Knolde, men de har ved tidlig Optagning givet betydeligt mindre Udbytte end Webbs tidlige og kan næppe paaregnes at have Betydning til tidlig Brug.

Af de gule og hvidgule Sorter har Duke of York givet det største Udbytte ved første Optagning. Næsthøjest staar Goldperle. Begge Sorter er godt egnede til meget tidlig Brug baade paa Friland og under Glas.

Ved middeltidlig Optagning har de 4 gulkødede Sorter, Duke of York, Goldperle, Sharpes Express og Sydens Dronning, givet omtrent samme Udbytte. Alle 4 Sorter har smukke, glatte Knolde af god Kvalitet. Allerfrüheste Gelbe har kun Betydning til Hjemmeforbrug, da Knoldene er ujævne og dybøjede.

Hvorvidt Dyrkning af tidlige Kartoffler som Glaskultur vil være lønnende, kommer i første Række til at afhænge af Indførselsforholdene. Bliver der aabnet for Import af tidlige Kartoffler fra det sydlige Udland, saaledes som det tidligere har været Tilfældet, vil Kulturen næppe være lønnende mere.

Som Handelsforholdene er for Tiden, maa det anses for at være en rentabel Kultur, der dog næppe kan drives i større Udstrækning, uden at Priserne vil trykkes for langt ned. Dyrkning af tidlige Kartoffler under Glas har særlig Betydning og Interesse i Nærheden af større Byer, hvor der kan regnes med Priser, der staar i Forhold til de ret store Driftsomkostninger.

Da Drivbænkene let kan rømmes saa betids, at de bagefter kan benyttes til Melon eller en anden Sommerkultur, vil Kartoffler som Forkultur passe godt ind i Drivbænegartneriers Driftsplaner.

Forspiringsforsøgene med Sorten Goldperle bekræfter tidligere udførte Forsøg og praktiske Erfaringer, der alle har peget i samme Retning og har vist Nødvendigheden af, at de Kartoffler, som skal anvendes ved tidlig Optagning, maa undergaa en Forbehandling inden Lægningen. Undlades det, bliver Afgrøden for lille, og Dyrkning med Salg for Øje bliver da urentabel.

Foruden den almindelige Maade med Forspiring i Kasser er tillige som noget nyt prøvet at forspire Knolde enkeltvis i Potter og derefter udplante dem, naar de har en passende stor Rod og Top. Under gunstige Forhold med lun Vokseplads og varm Jord, hvor Faren for sildig Nattefrost ikke er overhængende, vil Metoden være brugbar, særlig i Gartnerier, hvori Forkulturen kan foretages.

Da Kartoffler avlet paa den Maade som Regel bliver salgstjenlige ca. 14 Dage før almindeligt forspirede Kartoffler, kan der regnes med gode Priser, og tillige kan Jorden let være ryddet saa tidligt, at der bagefter kan tages en Efterkultur enten af Blomkaal eller Rødbeder.
